

دلیل اخراج بعضی از استادان از زبان وزیر علوم

محمدعلی زلفی گل، وزیر علوم، تحقیقات و فناوری گفت: استادان دانشگاه، چشم‌پوچ‌ها و چهره‌های جامعه هستند و موضوع جوسازی در خصوص اخراج استادان صحت ندارد. به گزارش مهر، او با بیان اینکه قوانین و مقرراتی وجود دارد که هر کسی آن را رعایت کند، هیچ مشکلی برای او ایجاد نمی‌شود، گفت: «همواره از توان علمی و تخصصی این نخبگان برای پیشرفت کشور بهره خواهیم برد. به‌طور یقین هیچ اخراجی بدون دلیل و با نگاه سیاسی یا بدون توجه به توانمندی‌ها و ظرفیت‌های استادان دانشگاه نبوده است.» وزیر علوم، تحقیقات و فناوری با بیان اینکه یک عضو هیئت‌علمی باید نظم کلاس و اخلاق حرفه‌ای را به‌طور کامل رعایت کند، گفت: «تعداد کمی از اساتیدی که در سطح دانشگاه‌ها اخراج شدند، بدون تردید مشکلاتی در زمینه آموزش، پژوهش و موارد دیگری داشتند و خیلی از این افراد بازنشسته بودند که جزو افراد اخراجی قلمداد شدند.»

طرح ترافیک جدید تهران اجرا نمی‌شود

سرهنگ سیدابوالفضل موسوی پور، رئیس پلیس راهور تهران بزرگ اعلام کرد که طرح ترافیک جدید تهران در سال جاری اجرا نخواهد شد و باید اقدامات کارشناسی به درستی انجام شود. به گزارش ایسنا، رئیس پلیس راهور تهران بزرگ درباره این که شهرداری در نظر دارد طرح ترافیک را تغییر دهد و آیا در این زمینه نظرات پلیس احصا شده یا خیر؟ گفت: «هنوز صحبت جدی در این زمینه با پلیس نشده است، اما اعتقاد دارم که تغییرات در محدوده طرح ترافیک خوب است و نباید در برابر تغییرات مقاومت کنیم.» موسوی پور با بیان این که باتوجه به افزایش تردد خودروها، موتورسیکلت‌ها و... باید طرح ترافیک به‌روزرسانی شود، گفت: «باید کارگروه مشترکی بین پلیس و شهرداری تشکیل شود تا به نظر واحدی در خصوص تغییرات طرح ترافیک برسیم.»

هشدار درباره کاهش باران و افزایش دما در ایران

مهدی زارع، استاد پژوهشگاه بین‌المللی زلزله‌شناسی و مهندسی زلزله گفت: «در دهه ۱۴۰۰-۱۳۹۰ بارندگی ایران به‌طور متوسط حدود ۱۱ درصد، آب‌های سطحی حدود ۴۴ درصد و آب‌های تجدیدپذیر حدود ۳۲ درصد کاهش یافته است. در دهه‌های اخیر میانگین دمای شهرهای اصلی ایران حدود ۰/۶ درجه سانتی‌گراد افزایش یافته است. پیش‌بینی‌ها تا سال ۱۴۱۵ بین ۰/۷- (در سناریوی متوسط) تا یک‌درجه (در بدترین حالت) افزایش دما را نشان می‌دهد.» به گزارش خبرآنلاین، او با بیان اینکه در ایران کاهش حدود ۱۵ درصدی بارش و ازسوی دیگر افزایش تا حدود ۴/۵ درجه سانتی‌گراد در میانگین دمای ایران در هفت دهه آینده پیش‌بینی شده و اگر اقدامات فوری برای حل این مشکلات انجام نشود، وضعیت می‌تواند به‌زودی فاجعه‌بارتر شود، گفت: «رقابت برای دستیابی به منابع کمیاب آب - حداقل به‌صورت ناخودآگاه - می‌تواند افراد را به رفتارهای خودخواهانه، غیرهمکاری و حتی تهاجمی و خشونت‌آمیز سوق دهد.»

جامعه دوپاره معیارهای دوگانه

هم‌میهن در گفت‌وگو با متخصصان حوزه سیاسی و اجتماعی تاثیر فضای دوقطبی در ساده‌ترین تصمیم‌گیری‌ها را بررسی کرد

تحولات
اجتماعی

شادی مکی
خبرنگار گروه جامعه

خودی، غیرخودی؛ این خلاصه تمام تصمیم‌گیری‌هایی است که در حوزه‌های مختلف در کشور انجام می‌شود، نگاهی که البته در دولت فعلی بیش از همه به چشم می‌آید، به‌طوری که ساده‌ترین موضوعات مانند ساخت یک مسجد در دل بوستان یا تعطیلی روز شنبه یا پنجشنبه را در بر می‌گیرد. آنها که در حوزه‌های اجتماعی و سیاسی فعالیت می‌کنند، می‌گویند که تقسیم‌بندی جامعه، یک زنگ هشدار است نسبت به تأمین منافع ملی کشور؛ زنگی که ظاهراً به صدا درآمده است. آنها یکی از تبعات دوقطبی‌سازی را فرمایشی اجتماعی می‌دانند؛ موضوع مهمی که کارشناسان با هم‌میهن در میان می‌گذارند. آنها معتقدند، تنها نتیجه ایجاد اکثریتی کاذب برای ریحان منافع گروهی خاص بر منافع همه مردم است. آنها این رفتار را نشأت‌گرفته از «انکار بلوغ جامعه توسط ساختار حاکم» می‌دانند که در بدترین حالت می‌تواند به ایجاد برخورد اجتماعی منجر شود؛ اتفاقی که به‌زعم آنها در جامعه رخ داده است. یکی از وجوه بارز این دوقطبی‌ها را می‌توان در مصوبات مجلس و اظهارات نمایندگان حاضر در این نهاد مشاهده کرد. مثلاً نبود توافق بر سر مسئله حجاب؛ در حالی که بخش قابل توجهی از جامعه با نوع برخورد در حوزه حجاب و لویح مربوط به آن موافق نیستند اما نمایندگان وابسته به جناحی تندرو در مجلس که اکثریت این نهاد را در دست دارند علاوه بر تدوین چنین لایحه‌ای اجرای پیش از تصویب و فراقانونی آن را توسط نیروی انتظامی مورد تشویق قرار می‌دهند. نمایندگان تندرو مجلس یازدهم، در تدوین طرح «حمایت از حقوق کاربران در فضای مجازی» هم از همین قاعده پیروی کردند و به دنبال آن بودند که با وجود مخالفت قاطبه مردم با طرح مذکور آن را مصوب و تبدیل به قانون کنند. این فضای دوقطبی در میان تصمیم‌گیران ارشد کشور تا آنجاست که امروز حتی انتخاب میان پنجشنبه یا شنبه به‌عنوان روز تعطیل هم تبدیل به یک معضل شده و توافقی بر سر آن وجود ندارد. اصولگرایان تندرو از تعطیلی روز پنجشنبه حمایت می‌کنند و شنبه‌ها مورد توافق افرادی است که به‌جای نگاه جناحی سعی می‌کنند منافع مردم و کشور را در تعاملات بین‌المللی در نظر گیرند. فعالان حوزه سیاست و جامعه‌شناسان ادامه این روند را برای جامعه، روشن و امیدوارکننده نمی‌دانند.

دوقطبی خودی و غیرخودی

محمدعلی السستی، جامعه‌شناس و استاد دانشگاه درباره فضای دوقطبی حاکم بر تصمیم‌گیری‌های ساختار حکمرانی کشور به هم‌میهن می‌گوید: «قطعاً افرادی که قصد تصمیم‌گیری در موضوع یا موضوعاتی دارند، در اتخاذ تصمیم اندکی هم خودخواه هستند، اما خودخواهی لزوماً مسئله‌ای منفی نیست، بلکه این تعریف محدود «خود» است که بسیار اهمیت دارد. مثلاً کسی که منزل خود را پاکیزه نگه می‌دارد ولی زباله‌های خود را در کوچه می‌ریزد، «خودی» به وسعت خانه خود دارد، اما برای برخی، محدوده «خود» بسیار گسترده‌تر است، مانند افرادی که آلودگی هوا در هزاران کیلومتر آن طرف‌تر و به‌خطر افتادن سلامت عده‌ای در آن نقطه را برنمی‌تابند و آنها را هم از خود و «خودی» به‌شمار می‌آورند یا نسل‌های آینده که باید از محیط‌زیست بهره‌مند شوند. بنابراین یکی از اساسی‌ترین مشکلات در جامعه ایران، تعریف محدود افراد از «خود» یا خودی است.» او بر این موضوع تأکید می‌کند که اگر خود یا خودی، تنها در برگزیده افرادی باشد که روابطی سطحی و منافع کوتاه مدتی با آنها داریم، دوقطبی خودی و غیرخودی ایجاد می‌شود؛ «در فضای دوقطبی، منافع گروهی کوچک بر منافع دیگران ترجیح داده می‌شود و اگر این گروه در هر یک از ارکان حاکمیت صاحب قدرتی شوند، سعی می‌کنند دنبال منافع کوتاه‌مدت، سطحی و جز‌نگر خود باشند و دیگران را

حذف کنند.» این استاد دانشگاه بر این باور است که از نظر اشخاص حقیقی بالغ و اشخاص حقوقی توسعه‌یافته، مفهوم «خود» وسیع است و بسیاری از گروه‌ها را در بر می‌گیرد: «مثلاً پیروزی انقلاب رشده در دو باور کهن داشت؛ یکی اعتقاد به جمهوری که حاصل سال‌ها تلاش برای حکومت مردم بر مردم بود و دیگری، اسلام که سرچشمه آن ارزش‌های دینی بود. در نتیجه این دو باور بود که جمهوری اسلامی ایران شکل گرفت و توانست ۹۸ درصد آرای مردم در انتخابات را به خود اختصاص دهد. اما اگر این میزان رأی را با آمار میزان مشارکت در انتخابات سال گذشته مجلس مقایسه کنیم، متوجه تفاوتی می‌شویم که نشان می‌دهد مسئولان کشور در ایجاد همگرایی ناموفق بوده‌اند.» السستی می‌گوید که یکی از دلایل عملکرد واگرایی ساختار سیاسی کشور، وجود همین طرز تفکر دوقطبی است: «در زمان پیروزی انقلاب، گروه‌های مختلف مردم، دنبال یک هدف کلی و مثبت بودند اما افرادی که تنگ‌نظرانه دوقطبی خودی و غیرخودی را ایجاد کردند، دایره عظیم «خود» را مرتب کوچک و کوچک‌تر کردند. این گروه به‌جای اتکا به وجه اشتراک جامعه، به سمت وجوه تمایز و ایجاد دوقطبی خودی و غیرخودی حرکت کردند که نتیجه این رفتار را امروز شاهدیم.» این جامعه‌شناس تأکید می‌کند که اگر پدیده دوقطبی شدن که یک مسئله یا آسیب اجتماعی به حساب می‌آید ادامه پیدا کند، منجر به انقطاع یا گسست و در شرایطی شدیدتر، به شکاف یا فاصله، تعارض، تضاد، تقابل و درنهایت برخورد ختم می‌شود که می‌تواند فروپاشی اجتماعی را به‌دنبال داشته باشد: «می‌توانیم بگوییم که در جامعه ما تقریباً همه این مراحل پشت سر گذاشته شده. بنابراین منطقی‌ترین و بهترین راه حل برای ممانعت از رسیدن به فروپاشی اجتماعی، جلوگیری از ایجاد دوقطبی اجتماعی است.»

ایجاد اکثریت کاذب

«در گذشته عده‌ای بر این باور بودند که یک‌دست بودن عقاید و گرایش‌ها در جوامع انسانی می‌تواند نظم و رفاه اجتماعی را برقرار کند. این طرز تفکر اما زمینه‌ساز ظهور بسیاری از رویکردهای انحصارطلب در طول تاریخ شده که هواداران این وضع به آن «ثبات در مواضع» می‌گویند؛ وضعیتی که نشان می‌دهد تناقض اندیشه‌ها کاهش یافته است. اما مخالفان این نظریه به این‌وضع «یکنواختی مواضع» می‌گویند که دارای بار منفی است، زیرا این وضع نشان می‌دهد، گویی لباسی یکسان بر تن بخش بزرگی از جامعه پوشانده شده و تنوع نگرش در آنها از بین رفته است. درحالی که با مشارکت همه گروه‌ها در جامعه است که منافع ملی تأمین می‌شود.» السستی اینها را می‌گوید و ادامه می‌دهد: «اگر همه اندیشه‌ها اجازه مشارکت در جامعه را نداشته باشند، این موضوع می‌تواند بسترساز همگرایی سلبی شود، یعنی وحدت یک گروه حول محور نخواستن یک موضوع مشترک. همگرایی سلبی پدیده‌ای موقت، سطحی، مبهم و غیرشفاف است. اما همگرایی مثبت به این معناست که همه

مردم و ایده‌ها به مواضع مشترک مثبت برسند. همگرایی مثبت، محصول وجود نهادهای مدنی، سندیکاها، رسانه‌های مستقل و مطبوعات آزاد است که می‌تواند انعکاس‌دهنده نظرات و مطالبات همه گروه‌ها باشد. در چنین جامعه‌ای هر نظر مخالفی می‌تواند در قالب اپوزیسیون قانونی قابل طرح و بررسی باشد.» این جامعه‌شناس تأکید می‌کند که در جامعه ما منافع به‌صورت طولانی‌مدت و کل‌نگر، در نظر گرفته نمی‌شوند و منافع خود را در منافع کل جامعه جست‌وجو نمی‌کنیم: «اما جامعه‌ای فردگرا هستیم. گویی که نمی‌توانیم با هماهنگی میان چند دیدگاه متفاوت، منافع ملی مان را تأمین کنیم و همواره سعی کرده‌ایم یک دیدگاه را بر همه دیدگاه‌ها حاکم کنیم؛ امری که امکان‌پذیر نیست. بنابراین یکی از بزرگ‌ترین مشکلات جامعه ما این است که آمادگی تعریف یک «خود بزرگ» که دیگران را هم ذیل آن قرار داده و به دیدگاهی مشترک برسیم، نداریم. حالا اگر بخواهیم به دیدگاهی مشترک برسیم، اقدام به ساخت یک اکثریت کاذب می‌کنیم که براساس نخواستن یک چیز با یکدیگر متحد می‌شوند، نه براساس خواستن چیزی. این همان عادت ضعیف و مهارت اندک کار گروهی است که به‌صورتی تاریخی در غالب ما مشهود است.»

نقد عملکرد پذیرفته نمی‌شود

اومشکل دیگر مسئولان کشور تفکر «خودمقدس‌انگاری» و روحیه تقدناپذیری می‌دانند: «براساس فرامین مذهبی باید تنها ذات خداوند را مقدس بدانیم. زیرا مقدس بودن به معنی غیرقابل نقد بودن است. فرهنگ و گفتمانی که ساختار سیاسی خود را مقدس می‌داند و آن را از نقد مبرا کرده، دیگر نمی‌تواند ساختار مدیریت کشور و ایرادات را اصلاح کند. یکی از مشکلات برخی مسئولان ما این است که نقد عملکرد خودشان را نمی‌پذیرند و حتی برخی این‌گونه رفتار می‌کنند که گویی نقد آنها به معنی مقابله با امری مقدس است، در حالی که بسیاری از منتقدان قصد دارند منافع عمومی از جمله منافع ساختار حاکم را از طریق اصلاح امور تأمین کنند.» این استاد دانشگاه می‌گوید که نباید دنبال ایجاد دوقطبی و خودی و غیرخودی باشیم، بلکه باید افرادی را که به‌گونه‌ای دیگر می‌اندیشند، با آغوش باز بپذیریم تا آنها هم سهمی در اداره کشور داشته باشند. از این رهگذر است که امنیت کشور تأمین و آشتی ملی شکل می‌گیرد.

معیارهای دوگانه

عباس عبدی، روزنامه‌نگار و فعال سیاسی اما معتقد است که مشکل ما در ایران وجود فضای دوقطبی یا اولویت‌دهی به منافع گروهی و جناحی در برابر منافع مردم نیست، بلکه جامعه آنطور که باید و شاید تعریف روشنی از مردم و منافع آنها ندارد. مردم از گروه‌های مختلفی تشکیل شده‌اند و نمی‌توان متفاوت یا حتی متضاد بودن منافع این گروه‌های مختلف را نادیده گرفت. جامعه

